

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

VZDELÁVACÍ MATERIÁL PRE UČITEĽA obsahuje tematické okruhy:

1. Život Andreja Sládkoviča – stručné informácie o jeho živote
2. Tvorba a dielo Andreja Sládkoviča
3. Miesta späté so životom Andreja Sládkoviča – turistický sprievodca mestami Krupina, Sliač, Hrochot', Radvaň pri Banskej Bystrici
4. Významné lokality UNESCO, v ktorých pôsobil Andrej Sládkovič – Banská Štiavnica a Hronsek
5. Významné udalosti vo svete a na Slovensku v období života Andreja Sládkoviča – roky 1820 – 1872

Zdroj: : <http://sk.wikipedia.org/wiki/S%C3%BAbor:Sladkovic.jpg>

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

1. Život Andreja Sládkoviča – stručné informácie o jeho živote

Evanjelický farár, slovenský romantický básnik, najvýznamnejší lyrik štúrovskej generácie, kritik literárnych a dramatických prác, publicista a prekladateľ Andrej Sládkovič (vlastným menom Ondrej Braxatoris, pseudonym Andrej Braxatoris-Sládkovič) sa narodil 30.3. 1820 v Krupine v rodine učiteľa a literáta Andreja Braxatorisa. Ako 48 ročný vážne ochorel (na vodnatieľku), a z tohto ochorenia sa už nevyliečil. Zomrel 20. 4. 1872 v Radvani nad Hronom, kde je aj pochovaný.

Vzdelanie:

1826 – 1830 ľudová škola, Krupina

1830 – 1831 zdokonaľoval sa v maďarčine v dedinke Perocsény

1831 – 1832 piaristické gymnázium, Krupina

1839 – 1840 Evanjelické lýceum, Banská Štiavnica

1840 – 1842 Evanjelické lýceum, Bratislava

1843 – 1844 teológia na univerzite v Halle

Pôsobenie:

1838 -1839 pôsobil ako pomocný učiteľ v Ladzanoch

1839 – 1840 vyučoval v dome Pavla Pišla v Banskej Štiavnici, kde spoznal Marínu

1841 spolu so Samuelom Jurkovičom sa pričínili o založenie „slovenského národného divadla“ v Sobotišti

1842 – 1843 vychovávateľ v Hodruši

1844 – 1847 vychovávateľ v rodine Pavla Bezegha v Rybároch – Sliač

1847 vysvätený za kňaza v Banskej Štiavnici

1847 -1856 farár v Hrochoti

1847 sobáš s dcérou panského úradníka v Hronseku Antóniou Júliou Sekovičovou

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

1849 zaistený a vyšetrovaný

1867 predseda Zpěvníkového výboru

1856 – 1872 evanjelický farár v Radvani nad Hronom (Banská Bystrica)

Zdroj: <http://www.osobnosti.sk/index.php?os=zivotopis&ID=58752>

2. Tvorba a dielo Andreja Sládkoviča

Prvé básne prezentuje v almanachu Nitra. Vo svojej romantickej poézii spája podnety slovenského folklóru s filozofickou predstavou o ideálnej mravnosti, kráse a dokonalosti človeka. Silným inšpiračným zdrojom boli vlastné zážitky, citový život, osobné konflikty, hľadanie životnej rovnováhy v zložitej situácii v národnom a spoločenskom živote. Vyjadroval sa k rôznym životným otázkam, objavoval i „neobjavenú“ krásu v slovenskej prírode, v ľuďoch a jeho kultúre. V jeho básňach sa objavujú národnobuditeľské a národno-obranné prvky. Bol pod silným vplyvom Ľ. Štúra a patril k vedúcim osobnostiam jeho družiny. Stal sa zakladajúcim členom Matice slovenskej a zúčastnil sa tak na revitalizácii slovenského života. Udržiaval kontakty s poprednými predstaviteľmi slovanských národov. Jeho myšlienkovú orientáciu ovplyvnila aj Heglova filozofia. Popri pastoračnej činnosti sa venoval aj náboženskej spisbe. Život, a nie filozofia mu dal podnet k napísaniu jeho najslávnejšej básnickej skladby Marína, ktorá je oslavou konkrétnej lásky k žene, ale aj k národu. Marína a lyricko-epická báseň Detvan sú považované za vrcholy jeho básnického diela. Popri poézii sa venoval prekladaniu z ruštiny (Alexander Sergejevič Puškin), francúzštiny (Voltaire, Jean Racine), neskôr tiež z nemčiny (Johann Wolfgang Goethe). Písal tiež publicistické články (Národné školy, Verejná mienka o nás), recenzie (Ján Botto: Báj Maginhradu a i.) a posudky, ktoré mali vysokú teoretickú úroveň.

Zdroj: <http://www.banskastiavnica.sk/o-meste/znami-stiavnicania/andrej-sladkovic.html>

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

TVORBA:

Vrcholné básnické diela štúrovskej poézie:

1846 Marína

1853 Detvan

1843 – 1844 Sôvety v rodine Dušanovej (veršované rozhovory)

Príležitostné básne:

1848 Zaspievam pieseň o slobodnej vlasti

1848 Nehaňte ľud môj

1858 Milica

1861 Dvätomartiniáda

1863 Pamiatka na deň 4.augusta (zakladanie Matice slovenskej)

1863 Hoj Bože, jak to bolí, keď sa junač roztratí

1864 Lipa cyrilo-metodejská (pamiatka slovanských vierožvestcov)

1866 Gróf Mikuláš Šubić Zrínsky na Sihoti

Lúboštná poézia:

Opustená

Žaloba

Vraví oko tvoje

Poézia pre deti a mládež:

Klzáčka

Prázdniny a škola

Obri a zakrpeni

Malý Kristus

Zdroj: <http://www.osobnosti.sk/index.php?os=zivotopis&ID=58752>

http://sk.wikipedia.org/wiki/Andrej_Sl%C3%A1dkovi%C4%8D

3. Miesta späté so životom Andreja Sládkoviča - turistický sprievodca

KRUPINA

Všetky dôležité informácie o živote a diele Andreja Sládkoviča môžu návštevníci mesta získať v Múzeu Andreja Sládkoviča v Krupine. Tematicky je stála expozícia múzea rozdelená do dvoch základných celkov - história mesta a literárna časť, ktorá je venovaná literárnym osobnostiam a rodákovi Krupiny s dôrazom na život a dielo Andreja Sládkoviča a Eleny Maróthy-Šoltésovej. Významnú časť stálej expozície tvoria dejiny Krupiny, a to od najstaršieho osídlenia územia cez formovanie a vývoj mesta a jeho obyvateľstva.

MÚZEUM Andreja SLÁDKOVIČA v Krupine

Sládkovičova 20, 963 01 Krupina

tel.: +421 45 55 21 805

mobil: 0917 761 156, 0917 761 157

e-mail: muzeum@krupina.sk

Socha Andreja Sládkoviča, dielo Fraňa Štefunka, pripomína v krupinskom parku obyvateľom mesta najslávnejšieho rodáka. Otec Andreja Sládkoviča, Ondrej Braxatoris (1782 – 1845), sa síce narodil v Hronseku, avšak po štúdiách v Banskej Bystrici a Banskej Štiavnici prišiel ako 22-ročný do Krupiny, kde pôsobil ako učiteľ a organista až do smrti. V historickom diele Letopisové krupinští načrtol poslovenčenie Krupiny. V rukopise ostala jeho práca Uheřští Slováci v Hontském a Zvolenském kraji, kde opísal národopisné náčrty domov, krojov, ľudových zvykov a obyčají. Prispieval aj do Palkovičovho Kalendára a Týdeníka.

Socha a rodný dom A. Sládkoviča

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

ZAÚJÍMAVOSTI mesta a okolia:

Z geologicko - geomorfologických zvláštností mesta je to prírodná pamiatka Štangarígel' (Krupinské bralce- obr.1) - skalný útvar so stĺpovitou päťbokou odlučnosťou pyroxenických andezitov. Podobný charakter má aj prírodná pamiatka Sixova stráň (obr.2).

obr.1

obr.2

Krupina získala výsady slobodného kráľovského skôr ako Bratislava. Dokonca ich mala spolu s Trnavou prv ako všetky mestá na Slovensku. Bolo to už v roku 1238. Mestské práva, ktorými sa riadila Krupina slúžili za vzor pri tvorbe právneho poriadku takých miest akými sú Žilina, Martina alebo Prievidza. Rozvoj mesta napomáhala výhodná poloha na dôležitej obchodnej ceste Magna via , ktorá spájala mestá Krakov – Ostrihom a Budín.

Nad mestom stojí protiturecká strážna veža Vartovka (obr.3), svojho druhu jediná zachovalá na Slovensku.

obr.3

obr.4

Jednou z hlavných pamiatok mesta je katolícky kostol na Bočkayovom námestí (obr.4). Postavili ho miestni Nemci ešte v 13. storočí, ostatné národnosti do neho niekoľko sto rokov vôbec nemali prístup. Tak, ako väčšina starých kostolov na Slovensku, aj tento viackrát prestavovali, takže dnes tvorí zmes štýlov od románskeho cez gotiku po barok.

Zdroje: http://www.krupina.sk/?stranka=kulture_pamiatky

<http://www.krupina.sk/?stranka=museum>

<http://www.krasy-slovenska.eu/articles/view/1343/Liter%C3%A1me%20prech%C3%A1dzky%20po%20Krupine>

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

SLIAČ

Mesto Sliač sa síce zaraďuje medzi najmenšie a najmladšie mestá na Slovensku, no jeho bohatá a slávna história ďaleko prekračuje túto skutočnosť. Prvá písomná zmienka o sliačskych minerálnych prameňoch pochádza z roku 1244, v čase, keď kráľ Belo IV. obnovil mestské práva neďalekému Zvolenu. V týchto sa pri opise okolia a hraníc spomínajú i pramene, ktoré vyvierajú neďaleko zvolenského panstva. Práve toto mesto navštívil a pôsobil tu ako vychovávateľ v rodine Bezeghovcov aj Andrej Sládkovič. Viac informácií o živote v meste, o literárnych dielach, ktoré tu autor napísal sa môžete dozvedieť vo Vlastivednej sieni Štefana Hudáka.

Vlastivedná sieň Štefana Hudáka Sliač:

budova ZŠ A. Sládkoviča Sliač

Pionierska 9, 962 31 Sliač

I. poschodie vpravo, streda 15:00 – 18:00

E- mail: vlastivedna.sien@gmail.com

20. október 1995 je pamätným dňom pre žiakov a učiteľov Základnej školy v Sliači. V tento deň prepožičalo MŠ SR škole čestný názov: *ZÁKLADNÁ ŠKOLA ANDREJA SLÁDKOVIČA V SLIAČI*. Škola nesie pomenovanie po tomto významnom slovenskom básnikovi, ktorý počas svojho takmer trojročného pobytu v Rybároch vytvoril vrcholné diela nielen svojej, ale i slovenskej poézie. Tu napísal veľbáseň Marína, lyricko-epickú báseň Detvan a ďalšie známe i menej známe diela, ako sú: Nehaňte ľud môj, Prosba, Dcérika a mat', Kľzačka a ďalšie. Na znak vďaky venoval Sliač Sládkovičovi nemalú pozornosť. Pripomína nám ho: bronzová socha Maríny pred LD Palace, bronzová busta pred budovou ZŠ, pamätná tabuľa na bývalej bezeghovskej kúrii v Rybároch a pamätná tabuľa s reliéfom na bezeghovskom kaštieli v Hájnikoch. Slávnostné odhalenie busty A. Sládkoviča pred budovou ZŠ sa konalo už pri 150. výročí jeho narodenín, dňa 4. apríla 1970. Bustu zhotovil akademický sochár Karol Dúbravský z Banskej Bystrice.

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

ZAÚJÍMAVOSTI mesta a okolia:

Ranorenesančný kaštieľ zemianskeho rodu Bezeghovcov (obr.5) z 15. stor. sa nachádza na pravom brehu rieky Hron, v blízkosti katolíckeho kostola. Približne do dnešného stavu ho dal upraviť Juraj Bezegh, verný radca Imricha Thökölyho. Kaštieľ bol obklopený vodnou priekopou naplňanou v časoch nebezpečenstva. Pri vchode do kaštieľa sa nachádza pamätná tabuľa s reliéfom A. Sládkovič, ktorá pripomína jeho pobyt a tvorbu v sliačskom prostredí. Považuje sa za najstaršie sídlo bezeghovskej rodiny.

Obr.5

Niekdajšia bezeghovská kúria sa nachádza tesne vedľa Hrona na južnom konci bývalých Rybár (obr.6). Najstaršia zmienka o nej pochádza z roku 1701. Tu býval a pôsobil Andrej Sládkovič v r. 1844 – 1847 ako vychovávateľ dcér sudcu Petra Bezegha. Zeman Peter Bezegh v nej zriadil v polovici minulého storočia menšiu továreň na hlinené nádoby a majoliku. Táto bola neskoršie prebudovaná na kachliareň.. Kachle (obr.7), vyrobené v tejto továrni, vyvážali do všetkých kútov Rakúsko-Uhorska.

Obr.6

obr.7

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

Pôvodný ranogotický rímsko-katolícky kostol Sv. Mikuláša je najstaršou architektonickou pamiatkou nášho mesta (obr. 8). V listinách sa spomína už v r. 1263. Počas svojej doby bol niekoľkokrát prestavaný. Ku kostolu patrí aj zvonica s tromi zvonmi. Najväčší z nich Mikuláš (obr.9), ktorý je pravdepodobne aj jeden z najstarších na Slovensku (vyrobený okolo r. 1512), váži 5,1 tony.

obr.8

obr.9

Termálne pramene Sliachu boli známe už v dávnej minulosti. Predovšetkým časť Rybáre vzbudzovala záujem okolitého obyvateľstva, a to vďaka veľkému úhynu vtákov a malých zvierat, ktorých telá sa nachádzali v okolí prameňov. Smrť týchto zvierat spôsoboval voľný oxid uhličitý, o ktorom obyvatelia Sliachu však nevedeli, a tak o tejto lokalite vzniklo veľa povier a povestí. Termálne pramene sa po prvýkrát spomínajú už v prvej písomnej listine o Sliachi z roku 1243. Kúpele Sliach sa postupne vyvíjali od roku 1657, kedy tu boli postavené prvé sanatóriá. Sliach sa stal vyhľadávaným centrom kúpeľníctva predovšetkým vďaka unikátnym liečivým účinkom termálnej vody. Na Sliachi totiž vyvierajú pramene prirodzenej izotermickej teploty s vysokým obsahom oxidu uhličitého. V Európe sa nachádza iba jeden takýto prameň – a to práve na Sliachi (vo svete sú známe ešte ďalšie tri). Voda priaznivo pôsobí na obehovú sústavu, na srdce a cievy pacientov.

Bronzová socha Maríny od Tibora Bártfaya v areáli Kúpeľov

Zdroje: <http://www.sliacdnes.sk/category/historia/>

http://sk.wikipedia.org/wiki/K%C3%BApele_Slia%C4%8D

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

HROCHOŤ

Andrej Sládkovič zviazal svoj život s Hrochoťou na deväť rokov. Roky 1847-1856 sú vymedzené predovšetkým jeho pôsobením v obci v postavení evanjelického kňaza, no tu sa začal rozvíjať aj jeho rodinný život i osvetová práca medzi ľuďmi.

Evanjelický kostol s budovou starej evanjelickej fary v Hrochoti, kde pracoval a býval Andrej Sládkovič

Pamätná tabuľa Andreja Sládkoviča na budove starej evanjelickej fary v Hrochoti.

Obecný úrad Hrochoť

Námestie Andreja Sládkoviča 343/1

976 37 Hrochoť, tel.: 048/419 01 60

E-mail: hrochot@hrochot.sk

Pamätná izba Andreja Sládkoviča v kultúrnom dome v Hrochoti

ZAÚJÍMAVOSTI obce a okolia

Obec vznikla začiatkom 15. storočia, ale na vrchu Chochuľka (752 m) je hradisko s osídlením už zo staršej doby železnej. Leží pod Poľanou, v 16 km dlhej Hrochotskej doline, ktorou preteká potok Hučava. Hrochoť je rodiskom spisovateľa Izáka Abrahamidesa a pôsobil tu aj Ľudo Ondrejov. Je svojrázna obec s rázovitým krojom detvianskeho typu. Žilo tu veľa ľudových umelcov, muzikantov a spevákov. Sú tu chýrni výrobcovia fujár a píšťal. Hrochoťská dolina vedie na Kyslinky, kde končila svoju trasu úzkokoľajná lesná železnica z

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

Vígľaša. Tu boli zásobovacie základne partizánov na Poľane. Z Kysliniek vedie turistická trasa na Poľanu. V obci pretrvávajú ľudová cigánska muzika, bohaté folklórne zvyklosti.

Do okolia radi prichádzajú zberatelia húb a lesných plodov ako aj milovníci prírody. Zvláštnosťou 12 km dlhej Hrochoťskej doliny je Bátovský balvan (obr. 10)

obr.10

Ďalším chráneným výtvarom je Jánošíkova skala (obr.11) . Kráter veľkej tret'ohornej sopky, ktorá vyhasla niekedy pred 18 miliónmi rokov, sa najvýraznejšie prejavuje v závere Hrochoťskej doliny. **Výstup na Prírodnú pamiatku Jánošíkova skala je z dôvodu ochrany prírody zakázaný!**

obr.11

Zdroje: <http://www.slovakiaguide.sk/mesta-obce/banskobystricky-kraj/banska-bystrica/hrochot>

<http://files.chkopolana.webnode.sk/200000028-4ac514bbcd/batovsky-balvan.jpg>

<http://www.chkopolana.eu/news/prirodna-pamiatka-janosikova-skala/>

<http://emiliadr.wordpress.com/2011/06/27/110/>

<http://i.sme.sk/cdata/5/53/5382175/kostol1.jpg>

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

RADVAŇ

Tridsaťšesťročný Andrej Sládkovič spolu s manželkou Antóniou a štyrmi deťmi – Oľgou, Cyrilom, Elenou a Milošom uvoľnil hrochotskú faru pre svojho nástupcu Michala Janča a nasledujúcich šesťnásť rokov účinkoval ako evanjelický kňaz v Radvani. Tam prežil krásne roky matičného vzopätia, napísal ďalšie básnické skladby (Svätomartiniáda, Pamiatka na deň 4. augusta, Gróf Mikuláš Subič Zrínsky na Sihoti, Co vy za nič nemáte nás a i.), staral sa o povznesenie cirkevného zboru. Bol miláčikom národne orientovaných Slovákov, uznávala ho i uctievala najmä mládež. Radvanská fara bola častým miestom vzácných hostí.

Dva kilometre na juhozápad od centra Banskej Bystrice bola už v roku 1287 založená obec Raduan (dnešná Radvaň). Túto remeselnícku obec založili na území kráľovských rybárov. V stredoveku bola poddanskou obcou rodiny Radvánszkých. Radvančania boli väčšinou remeselníci, a to hlavne farbiari, hrebenári, klobúčnici a nožiari. V roku 1633 získal cechové artikuly cech prachárov, ktorí tu vyrábali pušný prach. Výroba pušného prachu sa v Radvani skončila až v 20. storočí. V roku 1655 dostala obec jarmočné právo. Od tohto roku sa v Radvani 8. septembra, v deň zasvätenia chrámu Narodenia Panny Márie, konal Radvanský jarmok.

Socha Andreja Sládkoviča v Radvani – autorom tejto sochy je F.Motoška

TEXT:

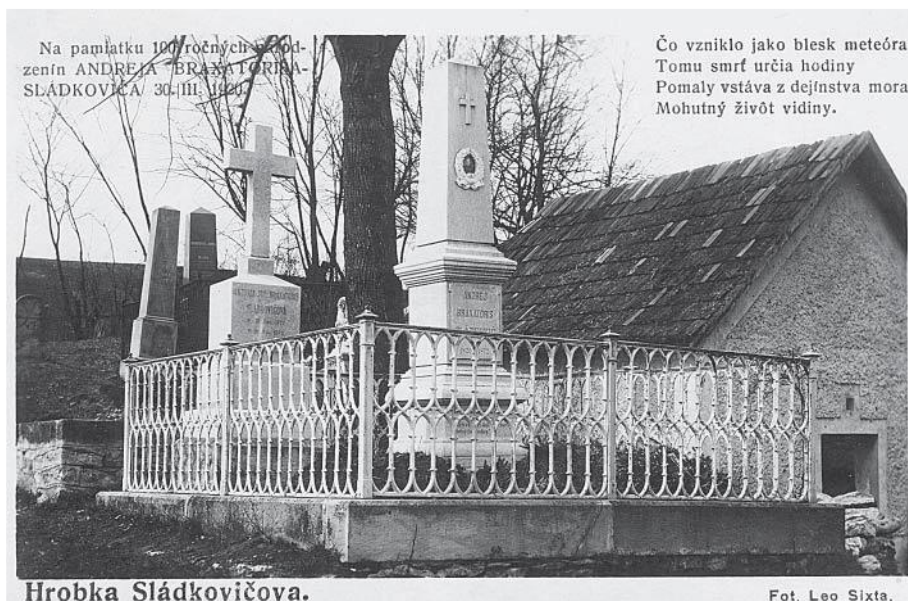
*„JEDNO TO ČI SA V DEVU ZALÚBIŠ
ČI SRDCE SVOJE SLÁVE ZASLÚBIŠ
ČI VIED ŤA ZAJME OBLOHA
ČI SA NÁRODU SVOJMU ZASVÄTÍŠ
ČI V OBJEM SÍRY ĽUDSTVA ZALETÍŠ
LEN ZALÚB VO VŠETKOM BOHA“*

Fotografia zo slávnostného odhalenia sochy z 9. júna 1940.

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

Hrob Andreja Sládkoviča v Radvani

Náhrobný pomník A. Sládkoviča v Radvani nad Hronom
Pohľadnica vydaná k 100. výročiu narodenia básnika 30. 3. 1920 (foto zo zbierok ALU SNK)

Lipa veľkolistá (obr.12) sa nachádza v záhlaví hrobu Andreja Sládkoviča na evanjelickom cintoríne v Radvani v Banskej Bystrici. Obvod kmeňa má 350 cm, výška stromu je 25 m, priemer jeho koruny 16 m a vek 125 rokov

Ev. a. v. farský úrad,

Sládkovičova 5,

974 05 Banská Bystrica;

048/410 18 55;

www.rezbb.sk

Zdroje : <http://radvan.webnode.sk/o-nas/>

http://www.icbb.sk/portals_pictures/i_000009/i_009618.jpg

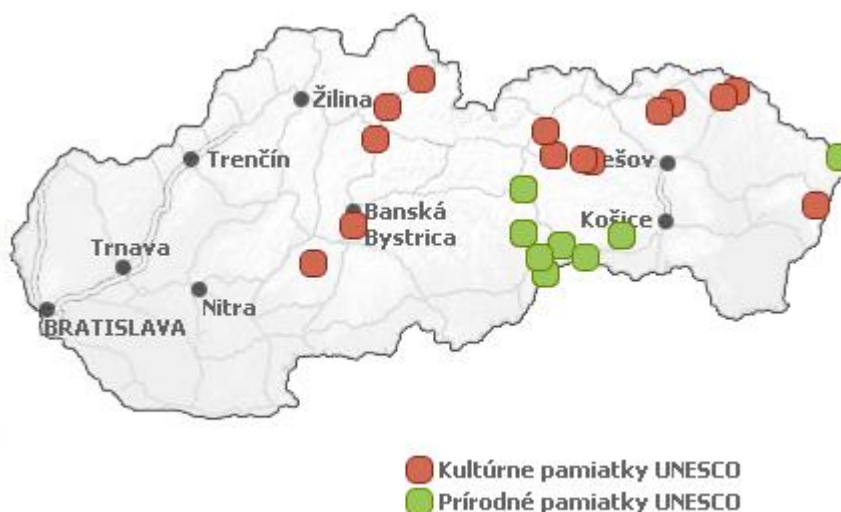
www.banskabystrica.sk/download_file_f.php?id=88251

http://www.snk.sk/swift_data/source/casopis_kniznica/2007/november-december/81.pdf

Bystrický permon, marec 2006, č.1 – Banskobystrická revue pre popularizovanie vedy, umenia a cestovného ruchu

4. Významné lokality UNESCO, v ktorých pôsobil Andrej Sládkovič

UNESCO je skratka, ktorá v angličtine znamená: The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Ide o svetovú organizáciu, ktorá bola založená 16. novembra 1945. Jednou z činností organizácie je aj vytváranie Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva národov z celého sveta. Pôvodný názov Zoznamu v angličtine je UNESCO's World Heritage List, Zoznam svetového dedičstva.

Do zoznamu kultúrnych pamiatok UNESCO boli v roku 1993 zaradené tri lokality: Spišský hrad s okolím (Spišská Kapitula, Žehra, Levoča od 2009) , Banská Štiavnica a Vlkolíneč, v roku 2000 sa pridalo historické šarišské mesto Bardejov a v roku 2008 drevené kostoly Karpatského oblúka (Hervatov, Tvrdošín, Kežmarok, Leštiny, Hronsek, Bodrudžal, Ladomirová, Ruská Bystrá).

Medzi prírodnými pamiatkami v zozname UNESCO reprezentujú Slovensko jaskyne a priepasti Slovenského krasu a Dobšinská ľadová jaskyňa. V roku 2007 boli na zoznam pridané aj karpatské pralesy v Bukovských a Vihorlatských vrchoch na východe Slovenska.

Zdroje: <http://www.slovakiasite.com/sk/unesco.php>

<http://slovakia.travel/entitaview.aspx?l=1&smi=8017&llt=1&idp=6836>

<http://slovakia.travel/entitaview.aspx?l=1&smi=8017&llt=1&idp=6834>

http://slovakia.travel/data/Resources/Upload/Images_watermark/OSlovensku/unesco/mapa_unesco_SK.png

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

BANSKÁ ŠTIAVNICA

Banská Štiavnica je svetoznáma svojou históriou, umeleckými a architektonickými pamiatkami, prírodnými krásam, prínosom k dejinám stredného a vysokého školstva vo svete a tiež k národným literárnym dejinám.

S mestom je už neodmysliteľne spätá ľubostná skladba *Marína*, ktorá a vznikla z pera Andreja Sládkoviča, ako výraz jeho nenaplnenej lásky k Márie Pischlovej (obr. 13). Narodila sa 8.9.1820 v Banskej Štiavnici. V roku 1836 navštevovala Dievčenskú školu v Banskej Štiavnici, kde sa z tohto obdobia zachovali jej kresby– svieže skice a štúdie kvetov, ktoré dokazujú jej výtvarný talent a rukopisné školské poznámky – ENCYKLOPÉDIA, ktorá dokumentuje jej všeobecné znalosti z oblasti filozofie, etiky, náboženstva, gréckej a rímskej mytológie, jazykovedy, literatúry, výtvarného umenia, prírodovedných vied, geografie a ekonómie. Spoznali sa v roku 1839, keď Andrej Sládkovič prišiel do rodiny Pischlovej ako domáci učiteľ počas svojho štúdia na lýceu (obr. 14 a 15). Ich láska však ostala nenaplnená. Mária Pischlová sa na želanie svojej matky v máji roku 1845 vydala za bohatého pernikára a voskára Juraja Gerzsöa. Po svadbe vypomáhala manželovi v dielni a obchode, kde predávala medovníky, marcipány a voskové sviece. Priviedla na svet 5 detí. Mária Pischlová-Gerzsöová pochovala manžela a prežila smrť svojich štyroch detí. Po dlhodobom trápení zomrela 22. mája 1899 vo veku nedožitých 79 rokov. Je pochovaná na evanjelickom cintoríne (obr.16).

obr. 13

obr. 14

obr. 15

obr.16

Zdroje: http://www.snk.sk/swift_data/source/casopis_kniznica/2006/maj/58.pdf

<http://www.cas.sk/clanok/242852/andrej-a-jeho-milovana-marina-ako-sa-skoncila-laska-z-ucebnice.html>

<http://img.cas.sk/img/4/article/1546137-img-andrej-slackovic-marina-pischlova-laska-ucebnice.jpg>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/01/Hrob_M%C3%A1rie_Pischlovej-Ger%C5%BEovej.JPG

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/5a/StiavnicaSkolaSladkovic.JPG/800px->

[StiavnicaSkolaSladkovic.JPG](#)

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

ZAÚJÍMAVOSTI mesta a okolia

V minulosti mesto Banská Štiavnica patrilo k hlavným producentom striebra v Uhorsku a k najvýznamnejším európskym banským mestám. Prvá zmienka o dolovaní drahých kovov a striebra pochádza z roku 1075. Mestské i banícke práva mesto dostalo už v roku 1238. Mestská pečať z roku 1275 je najstaršou mestskou pečaťou vyzdobenou baníckym náradím.

Mimoriadne veľký význam mala Banská Štiavnica a okolie i v oblasti baníckeho školstva. Už v roku 1735 v tomto regióne vznikla prvá banícka škola v Uhorsku a na základe rozhodnutia Márie Terézie z roku 1762, tu bola založená Banícka akadémia ako prvá vysoká škola technického charakteru na svete a stala sa vzorom pre vznik neskoršej politechniky v Paríži. V meste pôsobila až do roku 1919 a za toto obdobie vyškolila stovky odborníkov v oblasti baníctva, lesníctva a iných odborov technických a prírodných vied. Historické jadro Banskej Štiavnice bolo v roku 1950 vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu.

Charakteristickými symbolmi mesta sú: Morový stĺp so súsoším sv. Trojice, Starý zámok (bývala protiturecká pevnosť) a renesančný Nový zámok. K ďalším významným pamiatkam mesta patrí Kostol sv. Kataríny - zvaný tiež Slovenský kostol, je neskorogotický, postavený v rokoch 1443-1491, Kostol Nanebovzatia Panny Márie - farský kostol, pôvodne trojlodňová románska bazilika z 30. rokov 13. storočia, Evanjelický kostol - z rokov 1794-96 s cenným organom vo vnútri a pod. Atrakciou mesta je Banské múzeum v prírode s možnosťou vstupu do podzemných priestorov historickej štôlne Bartolomej.

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

Do polovice 18. storočia bol v okolí Banskej Štiavnice vybudovaný jedinečný banský vodohospodársky systém pozostávajúci zo 60 vodných nádrží – tajchov (obr. 17), ktoré sú v súčasnosti vyhľadávanými strediskami letných dovolení. Tieto jazerá sú včlenené do malebnej hornej prírody Štiavnických vrchov s najvyšším vrchom - Sitno /1009 m. n. m./, ktoré je opradené legendami.

„Štiavnica! žitia môjho koliska,

žitia môjho v krajoch ducha!

Dovoľ, že syn tvoj prajný si získa

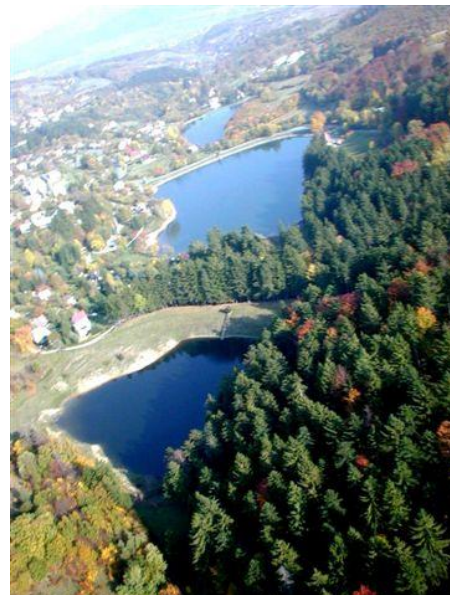
naklonenosť tvojho ucha,

Slávnou ťa vidieť sláva je jeho,

mrieť tebe je mrieť nám obom:

bud' aspoň hradom ducha rodného,

keď si lásky mojej hrobom!“

obr. 17

A.Sládkovič: Štiavnica (Prvý raz uverejnená v Orle tatránskom II. 1846, č. 43, str. 337 pod názvom Šťjavňici)

Slovenské banské múzeum

Kammerhofská 2

969 01 Banská Štiavnica

sbm@muzeumbs.sk

<http://www.muzeumbs.sk/>

tel. 045/ 692 05 35, 045/ 694 94 22

Informačné centrum

Námestie sv. Trojice 6

969 24 Banská Štiavnica

<http://www.banskastiavnica.sk/index.html>

Tel.: +421 45 694 96 53

E-mail: ic@banskastiavnica.sk

Zdroje: <http://www.slovakiatravels.com/sk/co-vidiet/pamiatky-unesco/banska-stiavnica.html>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cf/Bansk%C3%A1_%C5%A0tiavnica.jpg

<http://www.banskastiavnica.sk/o-meste/unesco/svetove-dedicstvo-unesco.html>

<http://chalupakerling.sk/wp-content/uploads/2012/06/tajchy.jpg>

http://zlatyfond.sme.sk/dielo/147/Sladkovic_Kratsie-basne/23

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

HRONSEK

V roku 1844 sa stal Andrej Sládkovič vychovávateľom v Rybároch a zoznámil s dcérou panského úradníka v Hronseku Antóniou Júliou Sekovičovou (obr.18). Neskôr jej zo svojho nového pôsobiska v Hrochoti jej napísal niekoľko lúboštných listov, napríklad v tom zo 14. augusta takto popisuje stav svojej duše:

„Drahá moja!

Nešťastlivý bol môj posledný odchod z Garanseku. Nie preto, že som sa trochu, nemysliac na cestu, zatáral, ale preto, že od teba vždy dial som musel, a čo by to nebolo v sobotu bývalo, bol by som vstave býval naspak sa obrátiť. Ale darmo: keď som sa už raz tejto kochulkovskej neveste oddal, musel som sa do jej náručia ponáhľať. Pravda, bol som jej verný, celý týždeň, ale aj nepokojný a smutný tak, že by ma na dva razy nebol zobral. Teraz sa mi trošku duša vyjasnila preto, že aspoň písať idem Tebe, radosť moja, a preto, že na druhý tento týždeň zase budem mať to šťastie, a Pán Boh od skazy zachráni, nad Hronom mojím a v blízkosti mojej milokrásnej sa tešiť. Myslím na Teba, duša moja, temer bez prestania: ale neviem, či mi to u Teba dobré či zlé srdce spraví”

V tom istom liste reaguje aj na narážky okolia ohľadne ich vzťahu:

„Ale čo nás tam po tom, však ver družička moja, nech si tam svet myslí a robí čo chce, my si taký malý vlastný svet spravíme a všetky biedy a špaty von z neho vytvoríme.”

Lúboštné vzplanutie prerástlo do silného citového vzťahu natoľko, že Sládkovič zakrátko požiadal o jej ruku. Sobáš sa konal už 15. septembra 1847 v Hronseku. Sobášny akt vykonal Sládkovičov brat Karol Braxatoris, tesársky farár v Honte. Predobrazom budúceho manželského spolužitia sa stal text piesne, ktorú si obaja snúbenci pred obradom zaspievali (z ruštiny ju preložil Andrej Sládkovič):

*„Mne chyženka úbohá
pri tebe bude chrám,
ja v nej prosím od Boha
jedinké zdravie nám... „*

obr.18

Zdroj: <http://www.hrochot.sk/kultura=rodaci.html>

http://www.snk.sk/swift_data/source/casopis_kniznica/2007/november-december/81.pdf

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

ZAÚJÍMAVOSTI obce a okolia

Drevený artikulárny kostol

Kostol v Hronseku bol postavený aj vysvätený 31. októbra 1726 a bol spádovým kostolom pre celú severnú časť Zvolenskej stolice. Bol postavený v zmysle podmienok stanovených 25. a 26. článkom šopronských artikúl na základe ktorých:

1. musel byť kostol postavený celý z dreva,
2. bez použitia jediného železného klinca,
3. musel byť postavený za jeden rok,
4. bez hlavného vchodu do dediny,
5. bez veže.

Miesto na ktorom stojí hronsecký kostolík je bývalé hronovisko. Kapacita dosahuje až 1100 miest na sedenie. Presvetlenie interiéru je riešené prostredníctvom 30 okien z fúkaného skla v tvare šesťuholníkov. Originalitou kostola v Hronseku je hrazdená drevená konštrukcia. Unikátne je aj použitie drevených dubových kolíkov. Kostol je jedinečný svojou bohatosťou európskych stavebných prvkov. Spájajú sa tu prvky škandinávskej, nemeckej, iónskej aj slovanskej architektúry. Drevený artikulárny kostol v Hronseku (obr.19) je jediný kostol na Slovensku, ktorý disponuje škandinávskymi architektonickými prvkami. Taktiež je jediný drevený kostol svojho druhu na Horehroní.

Evanjelický a.v. farský úrad,

Krčméryho 8,

976 31 Hronsek,

tel: + 421 48/ 418 81 65

email: info@drevenykostolik.sk

obr.19

Zdroj: <http://www.drevenykostolik.sk/>

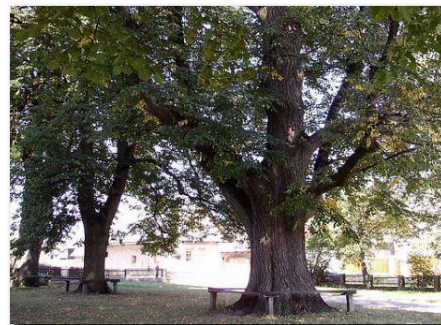
http://www.drevenykostolik.sk/images/stories/obrazky_texty/titulna-strana.gif

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

Soosovsko-Géczyovský barokový kaštieľ pochádza z roku 1775. Je postavený v barokovom slohu s nárožnými baštami (obr.20). Zaujímavá je fasáda s rokokovými detailami. V interiéri sú zaujímavé pruské a zrkadlové klenby. Kaštieľ je umiestnený v záhrade, kde sa nachádza vzácna, vyše 200 ročná lipa (obr. 21) . Je 25 m vysoká, obvod kmeňa vo výške 1 m nad zemou je takmer 500 cm a patrí medzi najkrajšie exempláre na Pohroní.

obr.20

obr. 21

Goticko-renesančný kaštieľ (obr.22) z roku 1576. Pôvodný vodný hrad mal kvôli tureckým nájazdom vybudované opevnenie tvorené obranným múrom so štyrmi vežami a vodnou priekopou, cez ktorú sa prechádzalo padacím mostom. Za rákoczyovského povstania tu boli údajne razené mince. V kaštieli žil otec Juliany Korponayovej-Géczyovej (Levočská biela pani) Zsigmond Géczy, čo opisuje vo svojom románe Mór Jókai.

Obecný úrad

Záhumnie 26, 976 31 Hronsek

tel.: 048/4188 107

e-mail: obec@hronsek.sk

obr.22

Zdroje: <http://www.muzeum.sk/?obj=mesto&ix=hk>

<http://blog.sme.sk/blog/10587/234029/Hronsek-3a.jpg>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3e/Kastiel_Hronsek.JPG

http://www.hronsek.sk/portals_pictures/i_001063/i_1063124.jpg

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

5. Významné udalosti vo svete a na Slovensku v období života Andreja Sládkoviča – roky 1820 – 1872

Rok	U D A L O S T I			
		u nás	v Európe	vo svete
1820	Druhá fáza národného obrodenia, idea všeslovanskej vzájomnosti	narodenie Andreja Sládkoviča		
1821			Boj Grécka o nezávislosť	
1822				Brazília sa osamostatnila
1823				Monroeova doktrína, Vyhlásená nezávislá republika v Mexicu
1824		Spolok milovníkov reči a literatúry slovenskej		Angličania ovládnu Barmu
1825			Prvé železničné spojenie Stockton - Darlington v Anglicku	Nezávislosť Bolívie
1826				
1827				Nezávislosť Peru
1828				Uruguay vyhlásil nezávislosť po odtrnutí od Brazílie
1829		Spoločnosť československá		
1830			Ďalšia vlna revolúcií v Európe	Nadvláda Francúzska v Alžírsku
1831		Východoslovenské roľnícke povstanie (cholerové)		
1832		Prvý parný stroj (súkenka v Haliči)	Zomiera J.W. Goethe	
1833				
1834				
1835				
1836	Ferdinand V.			Texas vyhlásil nezávislosť od Mexica
1837		Výstavba konskej železnice		
1838			Prvý telegraf v Anglicku	
1839				
1840			Prvá poštová známka	Veľká Británia zaberá Nový Zéland
1841				
1842		Slovenský prestolný prosbopis		Ópiova vojna, Anličania získavajú Hongkong Afganistan po trojročnej vojne zdrvujúco porazil Britov
1843		Kodifikovanie (uzákonenie) štúrovskej slovenčiny		
1844		Spolok Tatrin		Morse poslal prvý telegram, USA
1845				USA anektovali Texas
1846				Vojna USA a Mexika, USA pričleňujú Nové Mexiko a Kaliforniu
1847				Stanovená hranica medzi USA a Kanadou
1848		Marcové zákony, zrušenie poddanstva, začiatok revolúcie, Slovenské dobrovoľnícke výpravy, Žiadosti slovenského národa	Revolučné hnutie takmer v celej Európe	Zlatá horúčka v Kalifornii, ďalšia vlna prisťahovalcov do USA

PO STOPÁCH ANDREJA SLÁDKOVIČA

1849	Bachov absolutizmus	Slovenské dobrovoľnícke výpravy Bitka pri Világoši, porážka revolúcie	Zomiera Chopin	
1850				
1851		Porada o slovenskom pravopise	Svetová výstava v Londýne	
1852				
1853				Livingston začína výpravy do vnútrozemia Afriky Telegraf a železnica v Indii
1854			Krymská vojna	Americká flotila si vynútila otvorenie Japonska západnému svetu
1855				
1856		Smrť Ľudovíta Štúra	Bessemerovanie, umožňuje masovú výrobu ocele	
1857				
1858				
1859			Boj o nezávislosť Talianska Darwin publikuje O pôvode druhov	Edwin L. Drake uskutočnil prvý ropný vrt v USA
1860				
1861		Memorandum slovenského národa	Zrušenie nevoľníctva v Rusku	Začiatok americkej občianskej vojny Sever - Juh
1862		Celonárodná zbierka na Maticu slovenskú Prvé slovenské gymnázium, Revúca		
1863		Matica slovenská	Prvé metro v Londýne	Zrušenie otroctva, A. Lincoln
1864			Založený Červený kríž vo Švajčiarsku	
1865				Koniec občianskej vojny, víťazstvo Severu
1866			Prusko poráža Rakúsko	
1867		Rakúsko - maďarské vyrovnanie, vznik Rakúsko-Uhorska	Vznik dualistického Rakúsko - Uhorska	Rusko predalo USA Aljašku
1868		Národnostný zákon		
1869				V USA dokončená transkontinentálna železnica z Bostonu do Kalifornie Otvorenie Suezského prieplavu
1870		založenie Spolku sv. Vojtecha	Bismarck vyvoláva Prusko - francúzsku vojnu	
1871		Slovenská národná strana Vybudovanie železnice Košice - Bohumín	Vyhlásené nemecké cisárstvo	
1872		Zrušenie cechov úmrtie Andreja Sládkoviča		

Zdroje: <http://www.zsstrazske.edu.sk/casova-priamka.htm>